FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT NIAL FENNELLY

föredraget den 30 januari 1996 *

Inledning

1. Detta mål rör tolkningen av Brysselkonventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställande av domar på privaträttens område (nedan kallad "konventionen") [1] [Varken Brysselkonventionen eller någon annan av de texter som citeras i detta förslag till avgörande finns tillgänglig på svenska. Citaten ur konventionen följer den svenska versionen av Luganokonventionen]. När en dom inte har delgivits den person mot vilken den har meddelats och en sökande ändå erhåller ett beslut som medger verkställighet i en annan konventionsstat, kan då sökanden tillåtas att inge delgivningsbeviset under det förfarande där hans motpart ansöker om ändring?

Bakgrund och tillämpliga bestämmelser

2. Ett försäkringsbolag, Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik, som är motpart i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad "motparten"), betalade läkarkostnaderna för en person som år 1973 skadades i en trafikolycka i Tyskland av en bil som tillhörde Roger Van der Linden, som är klagande i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad "klaganden") och som bor i Belgien. År 1976 meddelade en tysk domstol en dom enligt vilken bolaget hade rätt att fordra ersättning för dessa kostnader hos klaganden, och senare samma år meddelades ytterligare en dom enligt vilken klaganden förpliktades att ersätta bolagets rättegångskostnader. Båda dessa avgöranden meddelades genom tredskodom.

3. Genom en ensidig ansökan som i juli 1980 ingavs till Rechtbank van eerste aanleg te Brugge — den domstol som anges i artikel 32 i Brysselkonventionen — ansökte motparten om verkställighet av den första tyska domen och fick i oktober 1980 tillåtelse att ändra sin ansökan på vissa punkter, för att bland annat utvidga den till att omfatta den andra tyska domen om rättegångskostnaderna. I februari 1982 erhöll motparten ett beslut om verkställighet av dessa båda domar. I maj 1982 ansökte klaganden om ändring av detta beslut hos Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, i enlighet med artikel 37 i konventionen, [2] och anförde att ansökan om verkställighet inte innehöll något bevis om att han hade delgivits de tyska domarna.

* Originalspråk: engelska.

1 — Konventionen av den 9 oktober 1978 om anslutning av Konungariket Danmark, Irland samt Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland till konventionen om domstols behörighet och om verkställande av domar på privaträttens område samt till protokollet om domstolens tolkning av denna konvention (EGT nr L 304, 1978, s. 1).

2 — En "ansökan om ändring" av ett beslut om exekvatur (som meddelas efter ett icke kontradiktoriskt förfarande) görs inom ramen för ett kontradiktoriskt förfarande, vid samma domstol i vissa konventionsstater och vid en överordnad domstol i andra, i enlighet med artikel 37 i konventionen. Se nedan.

Det förefaller som om domstolen, då den prövade denna ändringsansökan, fastställde en frist för företeende av bevis om delgivning av domen. Ansökan om ändring avslogs i juni 1993, med motiveringen att motparten i januari 1987 hade delgivit klaganden de tyska avgörandena i enlighet med belgisk rätt och att det faktum att den ursprungliga ansökan om verkställighet var ofullständig inte längre kunde hindra att det avgörande som medgav verkställighet fastställdes. I februari 1994 överklagade Roger Van der Linden detta beslut till Hof van cassatie van België i enlighet med artikel 37.2 i konventionen. Han gjorde gällande att de brister i beslutet om verkställighet som härrör från motpartens underlåtenhet att inge väsentlig bevisning på samma gång som den ursprungliga ansökan inte kunde avhjälpas i skedet för ansökan om ändring enligt artikel 37 i konventionen. Det har gått mycket lång tid sedan detta mål inleddes, men detta har inte givit upphov till några frågor från den nationella domstolen.

4. Avdelning III avsnitt 2 i konventionen innehåller bestämmelser om verkställighet i en konventionsstat av avgöranden som har meddelats i en annan konventionsstat. I artikel 32 i konventionen görs en uppräkning av de domstolar i konventionsstaterna vid vilka ansökan om verkställighet skall göras. I artikel 34 föreskrivs att ett första beslut i frågan om verkställighet skall fattas, utan att motparten i detta skede skall ges tillfälle att yttra sig över ansökan. I artikel 37 anges de domstolar i de olika konventionsstaterna vid vilka ansökan om ändring av ett avgörande som medger verkställighet kan göras. Som jag har påpekat är det inte i alla medlemsstater som denna ansökan skall göras vid en överordnad domstol.

5. Artikel 33 första och tredje stycket i konventionen har följande lydelse:

"Förfarandet vid ansökan om verkställighet regleras av lagen i den stat där verkställighet begärs.

...

De handlingar som anges i artiklarna 46 och 47 skall bifogas ansökan."

6. I artiklarna 46 och 47 i konventionen anges vilka handlingar som skall inges av den part som ansöker om verkställighet. Artikel 46 har följande lydelse:

"Den part som gör gällande att en dom skall erkännas eller ansöker om verkställighet av en dom skall ge in:

1. en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet skall kunna fastställas;

2. när det rör sig om en tredskodom eller annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande, originalet eller en bestyrkt kopia av den handling som visar att stämningsansökan eller motsvarande handling har delgivits den uteblivna parten."

Artikel 47 har följande lydelse:

"Den part som ansöker om verkställighet skall också ge in:

1. handlingar som visar att domen är verkställbar enligt lagen i ursprungsstaten och att den har delgivits;

2. i förekommande fall, handlingar som visar att sökanden åtnjöt rättshjälp eller fri rättegång i ursprungsstaten."

7. I artikel 48 första stycket i konventionen ges ett visst utrymme för eget skön vid bedömningen av vissa aspekter av dessa villkor. I artikeln föreskrivs följande:

"Om de i artikel 46 punkt 2 och artikel 47 punkt 2 angivna handlingarna inte har ingivits, kan domstolen bestämma en tid inom vilken de skall inges, godta likvärdiga handlingar eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från skyldigheten att ge in dem."

Det aktuella målet berör inte denna befogenhet att ge befrielse. Målet avser en underlåtenhet att ge in det bevis om delgivning av domen som krävs enligt artikel 47.1 i konventionen.

8. Hof van cassatie är av uppfattningen att ett avgörande angående konventionens tolkning är nödvändigt för att den skall kunna meddela dom i målet, och den har med stöd av protokollet av den 3 juni 1971 angående domstolens tolkning av konventionen [3] (nedan kallat "protokollet") hänskjutit följande frågor till domstolen:

"1) Bör artikel 47.1 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols

3 — Den franska versionen av protokollet finns i EGT nr C 189, 1990, s. 25. Den engelska versionen av protokollet finns i EGT nr L 304, 1978, s. 50. [Det finns inte någon svensk version av nämnda protokoll.]

behörighet och om verkställande av domar på privaträttens område, vilken har ingåtts mellan medlemsstaterna i Europeiska ekonomiska gemenskapen, tolkas på så sätt att den dömande myndighet hos vilken ansökan görs bara kan besluta om verkställighet av en dom som har meddelats i ett annat land, om den handling som avses i artikel 47.1, och särskilt delgivningsbeviset, inges antingen på samma gång som ansökan eller innan myndigheten har fattat beslut om ansökan?

2) Om svaret på första frågan är nekande, [4] bör då denna artikel tolkas på så sätt att det, oaktat bestämmelserna i nationell rätt, inte kan anses att kravet på att inge handlingen är uppfyllt, om beslutet inte har delgivits förrän efter det att ansökan ingavs, och om den handling av vilken denna delgivning framgår inte har upprättats och ingivits förrän efter det att den dömande myndighet hos vilken ansökan har gjorts fattade beslut om ansökan och den part som är föremål för ansökan om verkställighet ansökte om ändring av avgörandet?"

4 — Som kommer att visas nedan, är det svårt att ge ett enkelt jakande eller nekande svar på den första frågan, eftersom en stor del av diskussionen i de skriftliga yttrandena rör huruvida ett eller flera av de villkor som anges i denna fråga skall tillämpas, det vill säga huruvida beviset om delgivning måste ges in tillsammans med ansökan om verkställighet eller om det kan inges vid vilken tidpunkt som helst fram till dess att ansökan avgörs.

Skriftliga yttranden

9. Skriftliga yttranden har inkommit från parterna i målet vid Hof van cassatie, från den tyska och den österrikiska regeringen samt från kommissionen. I enlighet med artikel 5 i protokollet och artikel 44a i rättegångsreglerna har domstolen med parternas samtycke beslutat att avstå från det muntliga förfarandet.

10. Klaganden har argumenterat för ett jakande svar på den första frågan (delgivningsbeviset skall inges på samma gång som ansökan om verkställighet) och ett jakande svar på den andra frågan. Eftersom avgörandet måste vara verkställbart i ursprungsstaten innan det kan verkställas i någon annan stat och klaganden anser att beviset på att den är verkställbar måste ingå i samma handling som delgivningsbeviset, har han gjort gällande att denna handling inte kan ges in först vid tidpunkten för ansökan om ändring. Även om det stämmer att konventionen är avsedd att minska formkraven, skall den befogenhet att ge befrielse från skyldigheten att ge in vissa bevishandlingar som anges i artikel 48 anses vara underförstått utesluten i fråga om sådana handlingar som inte nämns i artikeln. Klaganden har åberopat Jenard-rapporten om konventionen [5] till stöd för sin åsikt att den nationella domstolen kan vägra att behandla en ansökan som inte åtföljs av handlingen i fråga. Enligt rapporten är kravet på delgivning ägnat att uppmuntra till att

5 — EGT nr C 59, 1979, s. 1, 50.

domen verkställs frivilligt. [6] Klaganden har påstått att han fråntogs denna möjlighet på grund av att domen delgavs så sent, efter det att han hade ansökt om ändring av det beslut om verkställighet som meddelats mot honom, men han har inte uppgivit att detta skulle ha förorsakat honom någon skada.

11. Motparten har anfört att ändamålet med konventionen är att minska formalismen och underlätta den "fria rörligheten" för domar, [7] och har anfört att en ansökan om verkställighet inte skall avvisas endast på grund av att den saknar åtföljande handlingar. Motparten har citerat Jenard-rapporten, enligt vilken "man inte kan förvägra verkställighet, men domstolen kan förklara målet vilande och bestämma en tid inom vilken sökanden skall inge handlingarna". [8] Artikel 48 i konventionen innebär bara större flexibilitet, genom att den nationella domstolen ges möjlighet att ta emot handlingar som motsvarar dem som anges i artiklarna 46.2 och 47.2. eller att helt befria sökanden från att ge in dem. Delgivningen av en dom bör ge den person till vilken den riktas tid att efterkomma domen frivilligt. Det har funnits gott om tid till detta, även om delgivning skedde först under förfarandet för ansökan om ändring. Klagandens argument är bara avsedda att hindra det rättsliga förfarandet.

12. Den tyska regeringen har hävdat att den första frågan bör besvaras jakande (delgivningsbeviset skall inges senast vid tidpunkten för avgörandet i första instans), och att den andra frågan bör besvaras nekande. Även om ett exekvaturbeslut inte bör beviljas i det icke kontradiktoriska skedet av förfarandet, utan bevis om att domen i fråga har delgivits, medför konventionens ändamål att en rättelse är möjlig även efter denna tidpunkt, om så föreskrivs i nationell lagstiftning. Konventionen bör inte tolkas på ett sådant sätt att verkställigheten försvåras. Artikel 48 bör inte tolkas på ett sådant sätt att flexibilitet inte är möjlig på andra punkter än de som omfattas av artikeln. Om de handlingar som anges i artikel 47.1 i konventionen inte kan ges in ens efter det att sökanden har uppmanats att göra så, då skall ansökan avvisas. I skedet för ansökan om ändring skall det inte vara till men för sökanden att domstolen i det icke kontradiktoriska förfarandet underlät att uppmana honom att ge in dessa handlingar. Att avvisa möjligheten att ge in dessa handlingar under skedet för ansökan om ändring skulle vara överdrivet formalistiskt, eftersom sökanden helt enkelt kan inge en ny ansökan.

13. Den österrikiska regeringen har också förordat ett jakande svar på den första frågan (delgivningsbeviset skall inges på samma gång som den ursprungliga ansökan), men anser att den andra frågan inte behöver besvaras. Regeringen har gjort gällande att en bokstavstolkning av artikel 47.1 i konventionen innebär ett krav på att delgivningsbeviset inges tillsammans med ansökan. Ingenting tyder på att detta krav skulle skilja sig från kravet på bevis om domens verkställbarhet, vilket måste inges redan från början.

6 — Jenard-rapporten, s. 55.
7 — Jenard-rapporten, s. 42.
8 — Jenard-rapporten, s. 50.

14. Kommissionen har gjort gällande att den första frågan skall besvaras jakande (delgivningsbeviset skall inges senast vid tidpunkten för avgörandet i första instans), men anser att den andra frågan skall besvaras nekande. Kommissionen har åberopat konventionens två ändamål, såsom de har definierats av domstolen: ett flexibelt och snabbt förfarande som underlättar fri rörlighet för domar, och vikten av att iaktta rätten till försvar. Rätten till försvar har ett starkt skydd i det första skedet, innan domen meddelas, för att minska hindren i den senare verkställighetsfasen. Genom konventionen upprättas inte heller något fullständigt system för verkställighet. Dess minimikrav kompletteras av nationella rättegångsbestämmelser. Man bör inte dra slutsatsen att artikel 48 i konventionen innebär att tillämpningen av liberalare nationella bestämmelser är begränsad till beviskrav som inte omfattas av denna artikel, så länge som konventionens målsättningar iakttas. I detta fall är både flexibiliteten och rätten till försvar säkerställda, om den person mot vilken dom har meddelats får möjlighet att efterkomma domen frivilligt. Om domstolen i det icke kontradiktoriska förfarandet fastställer en frist inom vilken de handlingar som inte fanns med i den ursprungliga ansökan skall inges, är nämnda syften fullkomligt säkerställda förutsatt att det även fastställs en rimlig frist för att efterkomma domen frivilligt efter dess delgivning. Eftersom en ny ansökan om verkställighet kan inges i händelse av avvisning, är det bättre att tillåta att en ansökan rättas än att ta om hela förfarandet från början.

Analys

15. Jag instämmer i stora drag med de argument och förslag till svar som svaranden, den tyska regeringen och kommissionen har framställt med avseende på de båda frågorna från Hof van cassatie. Enligt min uppfattning skall delgivningsbeviset inges senast i slutet av det icke kontradiktoriska förfarandet. Inte desto mindre kan det enligt nationella bestämmelser vara tillåtet att efter denna tidpunkt, under vissa omständigheter, avhjälpa en sådan brist i samband med ovannämnda förfarande. Jag kommer till att börja med att granska omständigheterna under det icke kontradiktoriska skede av exekvaturförfarandet som är föremål för den nationella domstolens första fråga. Jag kommer sedan att föra ett resonemang angående det lämpliga svaret på domstolens andra fråga, angående möjligheten att rätta ansökan i samband med det kontradiktoriska förfarandet.

i) *Det icke kontradiktoriska förfarandet*

16. Det är enligt min uppfattning klarlagt att beviset om delgivning av domen i fråga normalt bör åtfölja ansökan om domens verkställighet. Denna praxis överensstämmer med artikel 33 tredje stycket i konventionen och tillgodoser intressena hos den part som ansöker om verkställighet, eftersom det minskar den tid det tar att erhålla det sökta beslutet. Den person mot vilken dom har meddelats får dessutom möjlighet att frivilligt efterkomma denna dom. Om han inte gör detta, kan han vänta sig en ansökan om verkställighet. En underlåtenhet att i detta skede iaktta delgivningskravet bör dock, oavsett vad den beror på, inte leda till att ansökan avvisas.

17. Enligt artikel 33 i konventionen skall de handlingar som anges i artiklarna 46 och 47 bifogas ansökan. Detta är en praktisk regel som hjälper domstolen i dess uppgift att kontrollera de bevis som krävs för ett beslut om verkställighet. Enligt artikel 33 första stycket regleras förfarandet vid ansökan om verkställighet av lagen i den stat där verkställighet begärs. Om det enligt lagen i denna stat är tillåtet att lägga handlingar till ansökan under förfarandet, och om omständigheterna inte inverkar menligt på andra villkor i förordningen, kan detta inte anses vara uteslutet enligt lydelsen av artikel 33. Jag skulle till och med vilja gå längre och påstå att villkoret i artikel 33 att handlingarna skall bifogas den ursprungliga ansökan endast är, för att tillämpa en princip i common-law, fakultativt och inte tvingande, och att det inte påverkar ansökans giltighet.

18. Den verkliga frågan är om och när beviset i fråga måste inges. Den senaste tidpunkten för att under det icke kontradiktoriska förfarandet inge de olika handlingar som anges i artiklarna 46 och 47 i konventionen kan variera beroende på dessa handlingars innehåll och ändamål. Denna tidpunkt är naturligtvis delvis reglerad i artikel 48, enligt vilken domstolen har tre alternativ i händelse av underlåtenhet att ge in någon av de handlingar som anges i artiklarna 46.2 och 47.2 i konventionen. Domstolen kan fastställa en frist inom vilken de skall inges, godta likvärdiga handlingar eller, om den anser sig ha tillräckliga uppgifter, befria sökanden från skyldigheten att ge in dem. I denna bestämmelse ges dock inte, enligt min uppfattning, en uttömmande definition av den nationella domstolens utrymme för eget skön. Detta gäller särskilt de handlingar som inte omfattas av bestämmelsen, till exempel bevis om delgivning av domen. Det är uppenbart att konventionen inte innebär att det har upprättats ett fullständigt system för verkställighet. Detta framgår tydligt av den bestämmelse i artikel 33 som avser vad man idag skulle kunna kalla en processrättslig subsidiaritet. Artikel 48 kan anses moderera denna subsidiaritetsprincip, genom att däri fastställs ett minimum av flexibilitet — vilket lämnas åt den nationella domstolens bedömning — som skall tillåtas av de gällande nationella rättegångsbestämmelserna. Då artikel 48 är en specialbestämmelse kan den inte tolkas så att den på något annat sätt begränsar den allmänna principen om att nationella rättegångsbestämmelser, antingen de är flexibla eller rigida, kan tillämpas på exekvaturförfarandet, förutsatt att konventionens väsentliga villkor iakttas.

19. Jag är inte övertygad av argumenten om att bevisen om verkställbarhet och delgivning skall förekomma i samma handling, eller att tidpunkten när den ena handlingen skall ges in avgör när den andra skall ges in. Vad beträffar den första punkten, anger ordvalet i konventionen att det kan röra sig om flera handlingar i alla språkversioner utom en. [9] Även om ordet hade stått i singularis, skulle det vara överdrivet formalistiskt att kräva att bägge bevisen skall ingå i en enda handling, och det skulle sakna ändamål i det system som upprättas genom konventionen. I fråga

9 — I den danska versionen av artikel 47.1 i konventionen används singularis, *et dokument*. I den engelska, den irländska och den tyska versionen används pluralis, *documents*, *doiciméid* och *die Urkunden*. I de övriga språkversionerna används termer som kan omfatta en eller flera handlingar: franska, *tout document*; nederländska, *enig document*; italienska, *qualsiasi documento*; spanska, *cualquier documento*; portugisiska, *qualquer documento*, och grekiska, *κάθε έγγραφο*.

om den andra punkten, är det en handlings användning i exekvaturförfarandet som avgör vid vilken tidpunkt den senast skall inges. Även om det inte är nödvändigt att jag uttalar mig om möjligheten att avhjälpa en brist på bevis om att domen är verkställbar vid tiden för ansökan, eller att fortsätta exekvaturförfarandet, efter en lämplig frist för delgivning och uppfyllelse, vad avser ett avgörande som bara blir verkställbart efter det att förfarandet har inletts, [10] anser jag det klarlagt att beviset om verkställbarhet är ett för verkställighet nödvändigt villkor som till karaktär och ändamål skiljer sig från beviset om delgivning. Som framgår av artikel 31 i konventionen är verkställbarhet i den konventionsstat där dom har meddelats ett nödvändigt villkor för alla avgöranden för vilka det ansöks om verkställighet, till skillnad från vad som är fallet vid ansökan om erkännande [11]. Bevis om föregående delgivning av domen har det mer begränsade ändamålet att säkerställa att motparten får möjlighet att efterkomma domen frivilligt. [12]

20. Olika konstateranden i ett utdrag ur Jenard-rapporten har i de skriftliga yttrandena åberopats för skilda syften. Det finns anledning att citera utdraget i dess helhet:

"Om sökanden har underlåtit att ge in de erfordrade handlingarna, bör enligt kommitténs åsikt verkställighet inte vägras, utan domstolen kan förklara ärendet vilande och ge sökanden tid att inkomma med handlingarna. Om de ingivna handlingarna inte är tillräckliga och om domstolen inte kan erhålla tillräckliga upplysningar, kan den avvisa ansökan." [13]

21. Av detta utdrag ur rapporten framgår att konventionen i vart fall tillåter en viss flexibilitet vad gäller andra aspekter av ansökan än de som omfattas av artikel 48. [14] Som jag redan har påpekat kan domstolen inte åsidosätta de olika intressen som säkerställs i konventionen enbart genom att tillåta en sökanden att rätta sin ansökan under det icke kontradiktoriska förfarandet. Domstolen måste dock iaktta motpartens intresse (och allmänintresset) att undvika exekvaturförfarande genom att efterkomma domen frivilligt. I Jenard-rapporten anges att detta

10 — Dessa två alternativ är ägnade att belysa skillnaden mellan att en omständighet inträder efter utgången frist och att ett bevis om en redan föreliggande omständighet inges försent.

11 — Se artikel 26 i konventionen.

12 — Jenard-rapporten, s. 55. I sin bok *European Civil Process* (London, 1989), s. 803, har S. O'Malley och A. Layton anfört att delgivning inte bör behandlas som ett enligt konventionen särskilt och tvingande grundvillkor i de fall då delgivning inte är nödvändig för att domen i fråga skall vara verkställbar enligt lagstiftningen i den stat där den har meddelats. De anser att konventionen annars skulle medföra ett hinder för verkställighet av en dom i andra konventionsstater som inte föreligger i den stat där domen har sitt ursprung. Domstolen har inte tillgång till någon uppgift om att de domar som är i fråga i detta mål kunde verkställas i Tyskland utan delgivning. Jag önskar ändå understryka att jag inte instämmer i ovannämnda åsikt. Genom konventionen upprättas gemensamma kriterier för verkställighet av domar vilka bland annat är avsedda att skydda rätten till försvar. Svarandens intresse av en möjlighet att verkställa domen frivilligt — vilket betonas i Jenard-rapporten — utgör grund för ett tvingande krav på delgivning, även när delgivning inte är nödvändig för verkställighet i den stat där domen har meddelats.

13 — Jenard-rapporten, s. 50.

14 — I samband med den aktuella begäran om förhandsavgörande är det onödigt att pröva om konventionen faktiskt *innebär ett krav* på flexibilitet i fråga om ett försenat ingivande av handlingar, även i de fall då nationella bestämmelser är relativt strikta. Domen av den 12 juli 1984 i målet Firma P. (178/83, Rec. s. 3033) tyder på att så inte är fallet.

intresse ligger till grund för kravet på delgivningsbevis i artikel 47.1 i konventionen. [15]

22. Det ovan citerade utdraget ur Jenard-rapporten visar också att det finns gränser för domstolens flexibilitet gentemot sökanden. Om något delgivningsbevis inte kan bifogas ansökan efter det att sökanden har fått respit för att genomföra delgivning, skall ansökan avvisas. Eftersom motparten inte är företrädd i det icke kontradiktoriska förfarandet, ankommer det på domstolen att säkerställa att han inte underkastas ett beslut om verkställighet av en dom som han kan ha velat efterkomma utan vidare tvång. Sökanden bör ta de ekonomiska eller andra konsekvenserna av en sådan avvisning.

23. Den ståndpunkt som jag hittills har intagit har stöd av konventionens allmänna syften och av domstolens rättspraxis i liknande frågor. Domstolen har fastslagit att "ändamålet med konventionen är att underlätta den fria rörligheten för domar genom att upprätta ett enkelt och snabbt förfarande i den konventionsstat i vilken ansökan om verkställighet görs". [16] För att uppnå detta ändamål är det särskilt viktigt att avskaffa överdriven formalism. [17] Domstolen har också tagit hänsyn till skyddet för rätten till försvar, genom att understryka att enligt konventionens systematik skall detta skydd vara som starkast under det domstolsförfarande som leder fram till det ursprungliga avgörandet. [18] När det finns en dom som varken kan ifrågasättas på materiella eller formella grunder, är det klart i linje med strävan efter enkel och snabb verkställighet att den domstol som prövar ansökan om verkställighet tillåter att fel och brister i ansökan avhjälps. Detta inverkar inte menligt på rätten till försvar. Den nationella domstolen kan, i enlighet med nationell lagstiftning, säkerställa att sökanden bär ansvaret för alla onödiga kostnader och att (i ett fall som detta, där det klart framgår att domen inte har delgivits) den mot vilken domen är meddelad får en skälig tidsfrist för att frivilligt efterkomma domen, när den väl har delgivits honom.

24. I domen i målet Carron [19] meddelade domstolen ett förhandsavgörande på två punkter som är relevanta i det aktuella sammanhanget. [20] Sökanden i målet Carron hade inte uppfyllt det villkor i artikel 33 andra stycket i konventionen enligt vilket den som söker verkställighet måste uppge en delgivningsadress inom den domstols domkrets där ansökningen görs. Domstolen fastslog att det klart framgår av artikel 33 "att hela förfarandet vid ansökan om verkställighet regleras av lagstiftningen i den stat där verkställighet begärs". [21]

15 — Jenard-rapporten, s. 55.

16 — Dom av den 4 oktober 1991, Van Dalfsen m. fl. (C-183/90, Rec. s. I-4743, punkt 21).

17 — I artikel 220 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen används formuleringen "förenkling av formaliteter för ömsesidigt erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden och skiljedomar". I konventionens ingress hänvisas till detta åtagande.

18 — Dom av den 16 juni 1981, Klomps (166/80, Rec. s. 1593, punkt 7); se även dom av den 21 maj 1980, Denilauler (125/79, Rec. s. 1553), och dom av den 12 november 1992, Minalmet (C-123/91, Rec. s. I-5661).

19 — Dom av den 10 juli 1986 (198/85, Rec. s. 2437).

20 — Den andra punkten i domen i målet Carron kommer att tas upp i påföljande avsnitt, vilket rör det kontradiktoriska förfarandet.

21 — Punkt 10 i domen.

25. I målet Carron fastslog domstolen vidare att "den [i artikel 33 i konventionen] fastställda skyldigheten att uppge en delgivningsadress måste uppfyllas på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i den stat där verkställighet begärs, och om denna lag saknar bestämmelser om den tidpunkt då formkravet skall iakttas, skall det ske senast på dagen för delgivning av det avgörande som medger verkställighet". Som jag redan har påpekat kan den tidpunkt i det icke kontradiktoriska förfarandet då processvillkoren skall var uppfyllda variera beroende på dessa handlingars innehåll och ändamål. Det är tydligt att en delgivningsadress inte behövs förrän den mot vilken ett exekvaturbeslut meddelas har fått kännedom om beslutet. Enligt konventionen krävs bevis om delgivning och möjlighet att efterkomma domen frivilligt, innan ett sådant beslut kan fattas. Bortsett från detta särskilda krav är principen i målet Carron också tillämplig i det aktuella målet, det vill säga att nationella rättegångsbestämmelser kan tillämpas på alla aspekter av ansökan om verkställighet.

26. För att sammanfatta denna del, föreslår jag att den första av de frågor som har ställts av Hof van cassatie besvaras enligt följande:

Artikel 47.1 i skall tolkas på så sätt att den domstol vid vilken verkställighet begärs bara kan meddela beslut om verkställighet av en dom som har meddelats i en annan konventionsstat, om beviset om delgivning av domen också har ingivits. Om det är tillåtet enligt nationella rättegångsbestämmelser, kan ett sådant bevis godtas vid varje tidpunkt fram till dess att domstolen avgör ansökan, förutsatt att den mot vilken dom har meddelats har fått en rimlig möjlighet att efter delgivning frivilligt efterkomma domen, och att sökanden bär kostnaderna för all onödig handläggning.

ii) *Det kontradiktoriska förfarandet*

27. Den andra av de frågor som har ställts av Hof van cassatie är mer specifikt knuten till omständigheterna i det aktuella fallet, i vilket de processvillkor som anges i mitt svar på den första frågan inte har iakttagits fullt ut i samband med det icke kontradiktoriska förfarandet. Kan en sådan brist avhjälpas? Jag anser att så är fallet, förutsatt — som ovan — att det är möjligt enligt de nationella rättegångsbestämmelserna och att konventionens villkor och målsättningar är uppfyllda. Det allmänna intresset av fri rörlighet för domar, vilka i sig uppfyller konventionens villkor, måste ställas mot varje tendens att tolka konventionen på så sätt att det leder till en alltför formalistisk åtskillnad mellan det icke kontradiktoriska och det kontradiktoriska förfarandet i detta hänseende. Så länge som den person mot vilken dom har meddelats inte hamnar i sämre ställning genom ett senkommet försök att rätta ansökan under förfarandet för ansökan om ändring [22], finns det inte någon bestämmelse i konventionen som

22 — Även om ett exekvaturbeslut i regel gör det möjligt att vidta säkerhetsåtgärder enligt artikel 39, avstår jag från att ta ställning till huruvida sådana kan vidtas i ett fall då exekvaturbeslut har erhållits utan att domen i fråga först har delgivits den person mot vilken den har meddelats.

hindrar tillämpningen av nationella bestämmelser enligt vilka en sådan rättelse är möjlig.

28. För att besvara denna fråga kan ledning hämtas ur två av domstolens domar. I domen i målet Carron fastslog domstolen att "följderna av en underlåtenhet att uppfylla bestämmelsen om uppgivande av delgivningsadress skall, enligt artikel 33 i konventionen, regleras av lagen i den stat där verkställighet begärs, förutsatt att konventionens målsättningar iakttas".

29. I domen i målet Lancray [23] granskade domstolen regeln i artikel 27.2 i konventionen, att en dom inte skall erkännas om det är en tredskodom och svaranden inte på rätt sätt har delgivits stämningsansökan i tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål. Domstolen förklarade att artikel 27.2 "skall tolkas på så sätt att frågan om utebliven delgivning kan avhjälpas skall regleras av lagen i den stat där domen har meddelats". Möjligheten att avhjälpa en underlåtenhet (som i det fallet rörde delgivning av en översättning av stämningsansökan) kan således tillåtas även med avseende på det första skedet, innan dom meddelas, under vilket — som vi har sett — skyddet av rätten till försvar ges högre prioritet.

30. Nationella rättegångsbestämmelser som tillåter sökanden att rätta sin ansökan under ett förfarande för ansökan om ändring enligt artikel 37 bör, på motsvarande sätt, även de vara förenliga med konventionen, förutsatt att det inte inverkar menligt på rätten till försvar. [24] Jag kan inte hålla med om att en möjlighet att rätta ansökan i detta skede skulle föranleda att sökanden blir vårdslös eller att domstolen brister i vaksamhet vad beträffar den under det icke kontradiktoriska förfarandet frånvarande motparten. Vad avser det första argumentet kommer sökanden ganska säkert att dra på sig högre kostnader genom sin vårdslöshet. Beträffande det andra argumentet kan sägas att möjligheten att i skedet för ansökan om ändring rätta ansökningar eller inlagor, i enlighet med en konventionsstats nationella processrätt, utgör bevis, om så behövs, för att det inte finns skäl till oro för en sådan bristande vaksamhet. Under det icke kontradiktoriska förfarandet kan tolkningsfrågor inte ställas till domstolen. [25] Detta kan göras först i skedet för ansökan om ändring, vilket antyder att en domstol i en konventionsstat som prövar en ansökan om ändring enligt artikel 37 kan söka vägledning om hur den skall leda sitt förfarande. Detta kan naturligtvis inte tillämpas på ett sådant överklagande som det i det aktuella målet vid Hof van Cassatie, vilket enligt artikel 41 är begränsat till rättsfrågor. [26]

23 — Dom av den 3 juli 1990 (C-305/88, Rec. s. 2725).

24 — Tillämpningen av den nationella processrätten i den stat där verkställighet begärs gör att man undviker en av de främsta kritiska anmärkningarna mot domen i målet Lancray, nämligen att den domstol som avgör ansökan om verkställighet blir tvungen att tillämpa den processrätt som gäller för en annan jurisdiktion, det vill säga den i vilken den ursprungliga domen meddelades. Se Hogan, G.: "Procedure and Practice and the Judgments Convention", *Irish Journal of European Law*, 1992, Vol. 1, s. 82, 90.

25 — Den domstol som avgör ansökan i det icke kontradiktoriska förfarandet ingår inte bland de domstolar som enligt artikel 2 i protokollet kan vända sig till Europeiska gemenskapernas domstol med en begäran om förhandsavgörande.

26 — De domstolar som prövar överklaganden av beslut om verkställighet enligt artikel 41 i konventionen har naturligtvis rätt att ställa en sådan tolkningsfråga som den i det aktuella fallet, vilken avser huruvida förfarandet i underrätten har gått till på rätt sätt.

31. Jag anser således att den andra av de frågor som har ställts av Hof van cassatie bör besvaras enligt följande:

Artikel 47.1 i konventionen skall tolkas på så sätt att den domstol som har att pröva en ansökan om ändring av ett beslut om verkställighet av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat — och det till stöd för ansökan anförs att beslutet meddelades utan bevis om delgivning av domen — bara kan fastställa detta beslut om delgivningsbevis inges, och om det enligt nationella rättegångsbestämmelser är tillåtet att inge beviset i skedet för ansökan om ändring, och förutsatt att den mot vilken dom har meddelats har fått en rimlig möjlighet att efter delgivning frivilligt efterkomma domen, och förutsatt att sökanden bär kostnaderna för all onödig handläggning samt att hans motpart inte lider några andra men av att ansökan rättas i detta skede.

Förslag till avgörande

32. Jag föreslår följaktligen att de frågor som har ställts av Hof van Cassatie besvaras enligt följande:

1) Artikel 47.1 i konventionen skall tolkas på så sätt att den domstol vid vilken verkställighet begärs bara kan meddela beslut om verkställighet av en dom som har meddelats i en annan konventionsstat, om beviset om delgivning av domen också har ingivits. Om det är tillåtet enligt nationella rättegångsbestämmelser, kan ett sådant bevis godtas vid varje tidpunkt fram till dess att domstolen avgör ansökan, förutsatt att den mot vilken dom har meddelats har fått en rimlig möjlighet att efter delgivning frivilligt efterkomma domen, och att sökanden bär kostnaderna för all onödig handläggning.

2) Artikel 47.1 i konventionen skall tolkas på så sätt att den domstol som har att pröva en ansökan om ändring av ett beslut om verkställighet av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat — och det till stöd för ansökan anförs att beslutet meddelades utan bevis om delgivning av domen — bara kan fastställa detta beslut om delgivningsbevis inges och om det enligt nationella rättegångsbestämmelser är tillåtet att inge beviset i skedet för ansökan om ändring, och förutsatt att den mot vilken dom har meddelats har fått en rimlig möjlighet att efter delgivning frivilligt efterkomma domen. Tillika förutsätts att sökanden bär kostnaderna för all onödig handläggning samt att hans motpart inte lider några andra men av att ansökan rättas i detta skede.